

Kristoffer Almlunds translokationstale

Taler

Kristoffer Høy Sidenius
Rektor på Gribskov
Gymnasium

Dato

27. juni 2014

Sted

Gribskov Gymnasium

Kære studenter,

I dag er en festdag! I dag har jeg fornøjelsen af at skulle dimittere jer som studenter fra Gribskov Gymnasium, men inden vi når så langt, har jeg muligheden for at få jeres fulde opmærksomhed og give jer et par bevingede ord med på vejen.

I har nu været på Gribskov Gymnasium i 3 år – jeg har kun været her et halvt år, så jeg kender ikke jer alle sammen så godt, men jeg vil gerne sige tusind tak til jer alle sammen for den imødekommende og positive modtagelse, I har givet mig.

I har de sidste tre år været med til at skabe en skole med en særlig rummelighed og sammenhold. Undervejs i de tre år er I blevet udfordret fagligt: I har måtte kæmpe jer vej igennem myriader af tekster og utallige skriftlige opgaver, som I nu kan se tilbage på og tænke på som delelementer i den stærke faglighed, I nu besidder. I har været aktive og engagerede både i den daglige undervisning og i skolens øvrige liv: I har peppet hverdagen op med kreative indslag til morgensamling, debatteret med iver til elevrådsarrangementer og mange af jer har hvert år i januar kæmpet for at få skolekomedien klar til premieren. I har været elever på et lokalt gymnasium men I har også fået globalt udsyn. Mange af jer har været på besøg hos vores partnerskoler rundt om i verden og 5 af jer skal til Kina i sommerferien for at undervise i engelsk på summer school. I den sidste måned har I svedt over skriftlige og mundtlige eksamener og jeres eksamensresultater viser, at I har suget fagligheden til jer og har fået stort udbytte af undervisningen – det skal I være stolte over og glade for.

Som studenter fra Gribskov Gymnasium har I fået en faglig uddannelse af meget høj kvalitet. I har også (uden måske altid at opdage det) fået en helt særlig

almendannelse. Faglighed og almindelse går hånd i hånd. Almindelse betyder for mig, at man ved, at man ikke ved alt, men at man er vidende om verdens mangfoldighed og at man er interesseret i den. Almindelse er også, at man kan huske særlige faglige begreber (uden nødvendigvis at kunne huske alle deltaljerne). Måske vil I altid huske begreber som integraler og vektorer. Måske kan I i søvne genkalde jer det periodiske system. Måske vil I bære rundt på brudstykker af litteratur, som f.eks. strofer fra 9. Sang i Homers Iliaden, så som: "Ham genvarede Achilles den helt med det hurtige fodtrin: Ætling af Zeus! Leartes's Søn! Odysseus du snilde! Bladet fra mund jeg tage nu bør frimodig, og sige, hvad jeg mener og hvad der forsand fuldbyrdet skal vorde,". Eller måske vil den første linje i Allen Ginsberg's klassiske digt "Howl" for altid være indprentet i jeres hukommelse: "I saw the best minds of my generation destroyed by madness, starving hysterical naked". Nu ved jeg godt, at litteratur ikke læses som fornøjelse af alle unge i dag, eller som én af jer skriver i den skriftlige danske eksamensopgave fra den 22. maj: "... på gymnasierne bliver eleverne *tvunget* – ja, de fleste unge mennesker mener faktisk, at det er tvang – til at læse forskellige litterære klassikere...". Jeg tror, at hvis ikke I var blevet "tvunget" til at få udfordret jeres horisont både litterært, fagligt og videnskabeligt – så ville I ikke have fået en almindelse. I kom ind i på Gribskov Gymnasium som elever og I går ud som studerende besiddende en helt unik kombination af faglighed og almindelse, som netop kendetegner studenter fra danske gymnasier.

Jeg vil benytte lejligheden til at opfordre jer til nu, når I forlader gymnasiets trygge rammer, at kaste jer ud i livet; I skal opleve verden, prøve jer selv af, begå fejltrin og lære af dem. Det kan virke skræmmende for måske ved I slet ikke, hvad I gerne vil prøve – og det er helt ok ikke at vide det. Men hvis I bare er nysgerrige, så I har muligheden for at prøve mange forskellige ting – nyd det!

Fra alle sider får I tudet ørene fulde af, at I skal skynde jer at komme videre i uddannelsessystemet – I får (igen og igen) at vide, at I skal vælge rigtigt første gang. Sabbatår italesættes som "spiltdid". I får at vide at det maksimum er 2 år, I må være væk fra det etablerede uddannelsessystem (jeg var "væk" fra det etablerede uddannelsessystem i 5 år, hvor jeg lavede gøgl og teater, men det er da gået ok sidenhen). I vil i fremtiden blive mødt af flere ord som Produktivitetskommission og Fremdriftsreform. Den slags ord brugt i uddannelsesverdenen beskriver tiltag, som har til formål at få jer hurtigere igennem uddannelsessystemet. Og ydermere så må det ikke være sjovt, men det

skal være hårdt at uddanne sig. Men hårdt og sjovt er ikke modsætninger. Det at kæmpe for noget, det at arbejde fagligt med svært stof i et fag er (eller bør være) sjovt og stimulerende og bør skabe nysgerrighed. Jeg håber, at I vil huske jeres tid her på Gribskov Gymnasium som nogle hårde men gode og sjove år. Jeg tror på, at hvis man trives og er glad for det man laver, så lærer man mere – det ene udelukker ikke det andet. Og det skal I holde fast i uanset, hvad I måtte vælge at lave fremover.

Hvis I ved, hvad I vil studere, så kast jer ind i de videregående studier, hvad enten det er korte, mellemlange eller lange uddannelser, I vælger, så venter der mange gode oplevelser og udfordringer. Tag med studiet ud i verden (det er ikke kun muligt at rejse i et sabbatår – husk det). Hvis I overhovedet ikke aner, hvad I vil være, eller hvis I bare er lidt i tvivl om, hvad I gerne vil, så vil jeg ikke anspore jer til at skynde jer. I må gerne tage det stille og roligt. For det kan også være godt at gøre noget langsomt. Jeres forældre har måske sagt til jer ”at det er sundt at kede sig” – og det er der en vis sandhed i. I kunne f.eks. bare udfordre jer selv: slukke mobil og Facebook en enkelt dag, og se hvad der så sker uden konstante digitale forstyrrelser. Måske kunne der ske det, at I fik stoppet op og tænkt over, hvad I egentlig vil. Hvis I ikke ved, hvad I brænder for, så tag jer tid til at finde ud af det - for selv om det kan gøre vejen længere og måske langsommere, end det der forventes af jer, så fører det at gøre noget, man brænder for altid til uventede nye muligheder. Intet af det I kommer til at opleve, må I betragte som ”spildtid”. I suser måske glade og fornøjede igennem det etablerede uddannelsessystem og ender med en Ph.d.-stilling på et internationalt universitet, men det kan også være, at I tager en omvej og kommer til at klippe får i Australien, bliver vikarer på folkeskoler, tager et par år i Netto og så bliver globetrottere og rejser verden rundt, måske får I et par sæsoner som skibumser i alperne, eller måske tager I på højskole og spiller musik, maler, laver teater og får – som de siger i reklamen - venner for livet. Uanset hvad vil I gøre, vil I altid få erfaringer (både gode og dårlige), som I kan tage med jer.

Jeg vil nu tale om to begreber, som det for mig er vigtigt, at I altid holder jer for øje; uanset, hvad I måtte komme til at lave: hvad enten I læser videre med det samme eller senere; hvad enten I skal arbejde eller rejse; hvad enten I har en helt klar plan for fremtiden eller overhovedet ikke aner, hvad I skal. Det ene begreb er ”glæde” og det andet begreb er ”mod”, og disse to begreber er for mig at se tæt forbundne.

Begrebet ”glæde” beskriver en værdi, som I selv skal finde ud af at definere. Det som giver mig ”glæde” er ikke nødvendigvis det, som giver jer ”glæde”. I skal undersøge, hvornår I føler ”glæde” og kæmpe for, at I får så meget ”glæde” i jeres liv som overhovedet muligt. Det gælder både i det daglige og på den lange bane. Find ud af hvad der gør jer glade, tænk over, hvordan I kan dyrke dette og overvej, hvordan jeres videre færd ud i uddannelsessystemet og livet kan understøtte det, som I selv definerer som ”glæde”.

At arbejde med det som giver jer ”glæde” kræver ”mod”. ”Mod” defineres i *Den Danske Ordbog* som ”mental eller moralsk styrke til at handle eller tale i en situation der kan være til fare eller skade for én selv”. Det vil sige at ”mod” kræver, at man tør ”gøre” eller ”sige” noget farligt. Etymologisk kommer ordet ”mod” fra oldnordiske ord for ”vrede”. Der ligger altså i ordet en særlig energi, en følelse og et engagement. Dette genfinder vi i det engelske ord for mod: ”courage”, som kommer af det Franske ord ”courage”, der betyder ”hjerte, de inderste følelser, temperament”. ”Mod” udtrykker altså en indre styrke; det er en vilje til at ville noget. Ofte ville vi nok ikke tænke, at det kræver ”mod” at søge og dyrke ”glæde”, eller for at sige det på en anden måde: at søge de ”gode” begivenheder. Men filosofen Ole Fogh Kirkeby giver os denne mulighed, når han skriver: ”Måske er det i sidste instans de gode begivenheder, der kræver mere mandsmod?” (*Begivenhedsledelse og Handlekraft*, 2006, s 15). I skal altså turde se verden direkte i øjnene og turde tro på det gode og det som giver jer ”glæde”. Derved udviser I det, som Ole Fogh Kirkeby kalder ”handlekraft”. Og dette er kun muligt, hvis I ved, hvor I selv står. Det er kun muligt, hvis I ved, hvad der er vigtigt for jer og for jeres liv. Men at finde ud af det er ikke let, eller som en anden filosof, Simon Krohn, siger det: ”Det kan lyde så nemt, når man taler om at følge sit hjerte, men når det bliver konkret, og du skal gøre det i praksis, er det sjovt nok skræmmende. Det er faktisk tankevækkende, at det kan være lige så skræmmende at følge sit hjerte og gøre det, man ønsker allerdybest, som det er at se sine mørkeste dæmoner i øjnene.” (*Nærmere Noget*, 2013, s. 14). Det er altså ikke let at gøre det, man gerne vil. Det kræver mod, og det skal I huske. Bare fordi man godt kan lide noget, er det ikke enkelt at gøre det. Og ydermere vil I opleve, at det, der er vigtigt for jer, ikke er en statisk størrelse – det vil ændre sig over tid og derfor kræver det ”gode” kontinuerlig opmærksomhed.

Når I ved, hvor I selv står (nu), hvad der giver jer glæde (nu), og I har modet til at følge det, så vil I også lettere kunne forstå, hvor andre mennesker står, og hvad

der giver dem glæde og er vigtigt for dem. Med ”Glæde” og ”Mod” som pejlemærker er jeg derfor sikker på, at I hver især også altid vil kunne fortsætte med at skabe og deltage i særlige sammenhold (hvor I end kommer). Sammenhold som forhåbentlig bliver ligeså stærke som det sammenhold, I været med til at skabe på Gribskov Gymnasium, og som er medvirkende til at skabe den helt særlige stemning (eller ”ånd”, hvis vi skal være lidt højtragende), som jeg som udefrakommende med det samme oplevede var et særkende for Gribskov Gymnasium. Jeg håber, at I med glæde og mod vil udvise rummelighed overfor andre mennesker og sørge for ikke kun at tage hånd om jer selv, men også om alle de mennesker, som I endnu ikke kender, mennesker som I kommer til at rejse, studere, arbejde og leve sammen med.

Undervejs i jeres liv vil I måske fare vild. I vil måske opleve det som den amerikanske kunstner William Fox har kaldt ”cognitive dissonance in isotropic spaces” (Macfarlane, *The Old Ways*, 2013, s.9), hvilket kan oversættes til følelsen af at fare vild i rum der tilsyneladende ser ens ud i alle retninger. Denne følelse kan man have når man står i en ørken med sand i alle retninger eller er fanget i tåge i bjergene. Men jeg forestiller mig også at det kan være den følelse, I står med nu, hvor I har alle muligheder og alle muligheder måske ser ens eller lige gode ud. Hvad vej I går, er op til jer. Det kan være godt at fare lidt vild og det vil give jer en ballast, som I først opdager senere.

For at komme videre fra gymnasiet skal I altså ud at gå på egen hånd. Jeg vil anbefale jer helt bogstaveligt at gå – det er en aktivitet, som altid fører til noget nyt, hvis I blot husker jeres nysgerrighed og begiver jer ud i det rum, der lige nu tilsyneladende ser ens ud i alle retninger, så vil alle veje føre til nye steder, ny viden, nye oplevelser og nye erfaringer. I sin glimrende bog *The Lost Art of Walking* skriver forfatteren Geoff Nicholson således: ”Moderne litteraturteori ser en lighed mellem at gå og at skrive: en gåtur indskriver sig i rum på samme måde som ord indskriver sig i en tekst. Michel De Certeau ... skriver ’Handlingen at gå ... er fodgængerens tilegnelse af det topografiske system: det er en særlig udlevelse af rummet ... og det implicerer relationer mellem differentierede positioner’. Jeg synes at dette er en smart måde at sige, at det at gå er en måde at gøre verden til vores egen, og det at skrive er en anden – en ide der slår mig som uafviselig sand” (*The Lost Art of Walking*, 2011, s. 33, min oversættelse).

I går nu ud af gymnasiet. I skal gå ud og gøre verden til jeres helt egen. Skridt for

skridt skal I bevæge jer fremad – ikke altid i lige linjer, men måske ad om- og vildveje. Jeres pejlemærker både helt konkret på bjergstien, skovvejen, grusvejen, sandstranden, landevejen, fortovet og gågaden og i overført forstand i uddannelsesverdenen, arbejdslivet og privatlivet skal være ”Mod” og ”Glæde”. Og husk altid at uanset, hvilken vej I vælger at gå, vil I hele tiden tilføje nye lag til det solide fundament af faglighed og almindannelse, som I har fået her på Gribskov Gymnasium.

I har nu taget det sidste skridt i gymnasiet – til det vil jeg blot sige: Godt gået!

Og med disse ord dimitterer jeg jer som studenter fra Gribskov Gymnasium
2014

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristoffer-almhlunds-translokationstale-2014>